

درس ۱۴ مرجعیت و ولایت فقیه

سؤالات امتحانی درس چهاردهم

جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

۱. دو مسئولیت و پس از رسول خدا (ص) به امامان منتقل شده است.
۲. مسلمانان وظیفه دارند در زمان غیبت امامان به مراجعه کنند.
۳. مراجعه به متخصص دین را می نامند.
۴. در عصر غیبت مرجعیت دینی در شکل ادامه می یابد.
۵. در عصر غیبت ولایت ظاهری به صورت استمرار پیدا می کند.
۶. ولی فقیه به دو روش و انتخاب می شود.

درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید.

۷. دین اسلام همیشگی و برای همه دوران هاست. ☐ درست ☐ نادرست
۸. امامان برای برپایی حکومت الهی و اقامه قسط و عدل جهاد و مبارزه می کردند. ☐ درست ☐ نادرست
۹. در زمان غیبت، مسلمانان فقط در مسائل فردی باید به فقیه مراجعه کنند. ☐ درست ☐ نادرست
۱۰. اعلم بودن مرجع تقلید یعنی این که احکام دین را متناسب با نیازهای روز به دست آورد. ☐ درست ☐ نادرست
۱۱. مدیر و مدبر بودن از ویژگی های مشترک ولی فقیه و مرجع تقلید است. ☐ درست ☐ نادرست
۱۲. انتخاب امام خمینی (ره) به عنوان رهبر انقلاب به روش مستقیم بود. ☐ درست ☐ نادرست

به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

۱۳. کدام یک از مسئولیت های امام در عصر غیبت ادامه می یابد؟
۱۴. تفقه به چه معناست؟
۱۵. پیامبر اسلام (ص) حال کسی که از امام خود دور افتاده را به چه کسی تشبیه نموده اند؟
۱۶. تقلید در احکام به چه معناست؟
۱۷. چرا مرجع تقلید باید زمان شناس باشد؟
۱۸. اعلم بودن مرجع تقلید به چه معناست؟

به هم وصل کنید.

الف	ب
۱۹. مرجعیت دینی	الف. رویدادهای زمان
۲۰. شجاعت	ب. تفکر عمیق در دین
۲۱. راویان حدیث	ج. ویژگی ولی فقیه
۲۲. تفقه	د. تقلید
۲۳. رجوع به متخصص	و. مرجعیت فقیه

پیام آیات و احادیث:

۲۴. با توجه به آیه «وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا كَافَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَ لِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ»
الف. چرا خداوند حتی در زمان پیامبر و با وجود حضور ایشان، عده ای را تشویق به فراگیری علم دین می کند؟
ب. آیا آموختن عمیق دین و بیان تعالیم آن، اختصاص به زمان پیامبر (ص) دارد؟ چرا؟
ج. پیام آیه را بنویسید.
۲۵. پیام حدیث زیر را بنویسید.
فَأَمَّا مَنْ كَانَ مِنَ الْفُقَهَاءِ صَائِنًا لِنَفْسِهِ، حَافِظًا لِدِينِهِ، مُخَالَفًا لِهَوَاهُ مُطِيعًا لِأَمْرِ مَوْلَاهُ فَلِلْعَوَامِ أَنْ يَقْلُدُوهُ
۲۶. پیام حدیث زیر را بنویسید.
وَأَمَّا الْحَوَادِثُ الْوَاقِعَةُ فَارْجِعُوا فِيهَا إِلَى رِوَاةِ حَدِيثِنَا فَإِنَّهُمْ حُجَّتِي عَلَيْكُمْ وَأَنَا حُجَّةُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ

به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید.

۲۷. اگر مرجعیت دینی در عصر غیبت ادامه نیابد چه نتیجه‌ای خواهد داشت؟
۲۸. اگر ولایت ظاهری در عصر غیبت ادامه نیابد چه نتیجه‌ای خواهد داشت؟
۲۹. راهکار امامان برای کسانی که در شهرهای دور دست بودند و به امامان دسترسی نداشتند چه بود؟
۳۰. فقیه را تعریف کنید.
۳۱. در دوران غیبت دو وظیفه «مرجعیت دینی» و «ولایت ظاهری» بر عهده چه کسانی است؟
۳۲. مرجع تقلید به چه معناست؟
۳۳. تقلید را تعریف کنید.
۳۴. ولی فقیه را تعریف کنید.
۳۵. شرایط مرجع تقلید را نام ببرید.
۳۶. راه‌های شناخته مرجع تقلید را ذکر کنید.
۳۷. شرایط ولی فقیه را نام ببرید.
۳۸. چرا باید ولی فقیه مدیر و مدبر باشد؟
۳۹. چرا باید ولی فقیه شجاعت و قدرت روحی داشته باشد؟
۴۰. چرا باید ولی فقیه زمان‌شناس باشد؟
۴۱. منظور از «مشروعیت» و «مقبولیت» ولی فقیه چیست؟
۴۲. چرا انتخاب ولی فقیه نمی‌تواند مانند انتخاب مرجع تقلید باشد؟
۴۳. چگونگی انتخاب ولی فقیه در کشور ما چگونه است؟ توضیح دهید.
۴۴. تقلید برای چه کسانی لازم است و شامل چه زمینه‌هایی می‌شود؟

پاسخ

۱۵. یتیمی که پدر را از دست داده است	۱. مرجعیت دینی _ ولایت ظاهری
۱۶. رجوع به متخصص دین	۲. فقیهان
۱۷. زیرا بتواند احکام دین را متناسب با نیازهای روز به‌دست آورد.	۳. تقلید
۱۸. یعنی از میان فقها از همه عالم‌تر باشد.	۴. مرجعیت فقیه
۱۹. گزینه «و»	۵. ولایت فقیه
۲۰. گزینه «ج»	۶. مستقیم _ غیرمستقیم
۲۱. گزینه «الف»	۷. درست
۲۲. گزینه «ب»	۸. درست
۲۳. گزینه «د»	۹. نادرست
۲۴. الف. زیرا در زمان پیامبر (ص) هم کسانی بودند که به پیامبر (ص) دسترسی نداشتند و نمی‌توانستند احکام دین را از ایشان فراگیرند. ب. خیر زیرا در هر زمانی سؤالاتی در دین مطرح است که باید عده‌ای از مردم با تحصیل علم و دانش به آن‌ها پاسخ گویند. ج. تفقه در دین	۱۰. نادرست
۲۵. مردمی که می‌خواهند بر اساس قوانین اسلام زندگی کنند اما به پیامبر و امام دسترسی ندارند، باید به فقیه‌ای که شرایط ویژه‌ای دارد مراجعه نمایند.	۱۱. نادرست
	۱۲. درست
	۱۳. مرجعیت دینی _ ولایت ظاهری
	۱۴. تلاش برای کسب معرفت عمیق

۲۶ الف. فقیه کسی است که با مطالعه دقیق منابع اسلامی به مرحله‌ای از تخصص در دین رسیده است و می‌تواند احکام اسلام را به‌دست آورد و برای مردم بیان کند.

ب. فقیه باید بتواند احکام مسائل و رویدادهای جدید را که در زمان پیامبر (ص) و امامان اتفاق نیفتاده به‌دست آورد.

۲۷ اگر مرجعیت دینی ادامه نیابد، یعنی متخصصی نباشد که احکام دین را بداند و برای مردم بیان کند و پاسخگوی مسائل جدید مطابق با احکام دین نباشد، مردم با وظایف خود آشنا نمی‌شوند و نمی‌توانند به آن وظایف عمل کنند.

۲۸ اگر ولایت ظاهری ادامه نیابد و حکومت اسلامی تشکیل نشود، نمی‌توان احکام اجتماعی اسلام را که نیازمند مدیریت و پشتوانه حکومتی است، در جامعه به اجرا درآورد.

۲۹ در زمان ائمه، مردمانی در شهرهای دوردست بودند که به امامان دسترسی نداشتند و نمی‌توانستند احکام دین را از ایشان بشنوند و از فرمان‌های آنان مطلع شوند. از این‌رو، آن بزرگواران دانشمندانی را تربیت می‌کردند که در حدّ توان به معارف و احکام دین دست یابند. این دانشمندان به نقاط مختلف شهر خود و یا شهرهای دیگر می‌رفتند و احکام اسلام را به مردم می‌آموختند. اگر مردم نیز پرسشی داشتند، آنان بر اساس دانشی که از قرآن کریم و روایات داشتند، به آن پرسش پاسخ می‌دادند.

۳۰ افرادی که به معرفت عمیق در دین می‌رسند و می‌توانند قوانین و احکام اسلام را از قرآن و روایات به دست آورند فقیه نامیده می‌شوند.

۳۱ در دوره غیبت، بنا به فرمان امام زمان و به نیابت از ایشان فقیهان واجد شرایط، دو مسئولیت، مرجعیت دینی و ولایت ظاهری را بر عهده دارند و در حدّ توان، جامعه اسلامی را در مسیر اهداف الهی هدایت و رهبری می‌کنند.

۳۲ گروهی از فقیهان، احکام و قوانین دین را در اختیار مردم قرار می‌دهند. کسانی که در احکام دین متخصص دین نیستند، به این متخصصان مراجعه نمی‌کنند و احکام دین را از آنان می‌آموزند. چنین فقیه‌ای را نیز مرجع تقلید می‌نامند.

۳۳ تقلید در احکام، به معنای رجوع به متخصص دین است.

۳۴ از میان فقیهان کسی که توانایی سرپرستی و ولایت جامعه را دارد، عهده‌دار حکومت می‌شود و قوانین الهی را در جامعه به اجرا درمی‌آورد. فقیه‌ای که این مسئولیت را بر عهده می‌گیرد، ولیّ فقیه می‌گویند.

۳۵ ۱. با تقوا باشد. ۲. عادل باشد.

۳. زمان‌شناس باشد و بتواند احکام دین را متناسب با نیازهای روز، به دست آورد.

۴. اعلّم باشد؛ یعنی از میان فقها از همه عالم‌تر باشد.

۳۶ ۱. از دو نفر عادل و مورد اعتماد که بتوانند فقیه واجد شرایط را تشخیص دهد، بپرسیم.

۲. یکی از فقیهان، در میان اهل علم آن چنان مشهور باشد که انسان مطمئن شود و بداند که این فقیه، واجد شرایط است.

۳۷ ۱. با تقوا باشد. ۲. عادل باشد.

۳. زمان‌شناس باشد و بتواند احکام دین را متناسب با نیازهای روز، به دست آورد.

۴. مدیر و مدبر باشد و بتواند جامعه را در شرایط پیچیده جهانی رهبری کند.

۵. شجاعت و قدرت روحی داشته باشد و بدون ترس و واهمه، در برابر زیاده‌خواهی دشمنان بایستد. در اجرای احکام دین از کسی نترسد و با قدرت، در مقابل تهدیدها بایستد و پایداری کند.

۳۸ زیرا بتواند جامعه را در شرایط پیچیده جهانی رهبری کند.

۳۹ زیرا بدون ترس و واهمه، در برابر زیاده‌خواهی دشمنان بایستد. در اجرای احکام دین از کسی نترسد و با قدرت، در مقابل تهدیدها بایستد و پایداری کند.

۴۰ زیرا بتواند احکام دین را متناسب با نیازهای روز به دست آورد.

۴۱ حکومت و رهبری فقیه‌ای که شرایط فوق را دارد. مشروع است؛ یعنی دین به او اجازه رهبری مردم را داده است. در غیر این صورت، پیروی از دستورات وی حرام است. علاوه بر این، ولیّ فقیه باید از جانب مردم پذیرفته شده باشد تا بتواند کشور را اداره کند و به پیش ببرد. یعنی، فقیه باید نزد مردم جامعه خود مقبولیت داشته باشد. پس تشکیل نظام و حکومت اسلامی، بر دو پایه مشروعیت و مقبولیت استوار است.

۴۲ از آن‌جا که ولیّ فقیه، بیان‌کننده قوانین و مقررات اجتماعی اسلام است، انتخاب وی نمی‌تواند مانند انتخاب مرجع تقلید باشد؛ یعنی نمی‌شود که هر کس به طور جداگانه برای خود ولیّ فقیه انتخاب کند؛ زیرا اداره جامعه تنها با یک مجموعه قوانین و یک رهبری امکان‌پذیر است؛ در غیر این صورت، هرج و مرج و تفرقه و پراکندگی پیش می‌آید و این، یک امر روشن و بدیهی در تمام نظام‌های سیاسی دنیاست.

۴۳ مردم کشور ما در زمان انقلاب اسلامی به شیوه‌ای مستقیم و با حضور در اجتماعات و راهپیمایی‌های سراسری، ولایت امام خمینی را پذیرفتند و با ایشان پیمان یاری بستند. اکنون نیز بنابر قانون اساسی، مردم ابتدا نمایندگان خبره خود را انتخاب می‌کنند و آن خبرگان نیز از میان فقها آن کسی را که برای رهبری شایسته‌تر تشخیص دهند، به جامعه اعلام می‌کنند. بر این مبنا بود که پس از رحلت امام خمینی حضرت آیت الله خامنه‌ای مسئولیت رهبری جامعه را بر عهده گرفتند.

۴۴ برای کسانی که در احکام دین متخصص نباشند، شامل فروع دین مانند نماز و روز و ... می‌باشد.